

Architectuur Lokaal

Geadviseerd subsidiebedrag: € 0

Gevraagd subsidiebedrag: € 781.695

Over de instelling

Stichting Architectuur Lokaal (hierna: Architectuur Lokaal) is een onafhankelijk kenniscentrum, opgericht in 1993, dat zich richt op de ontwikkeling van een gezonde bouwcultuur en het bieden van oplossingen voor ruimtelijke vraagstukken in Nederland. Uitgangspunt daarbij is dat goede samenwerking tussen publieke opdrachtgevers, private partijen en ontwerpers essentieel is voor het ontstaan van ruimtelijke kwaliteit. Naar eigen zeggen biedt de organisatie landsbreed continuïteit bij het koppelen van cultuurbeleid, economisch beleid en (ontwerp)praktijk. De focus ligt op de verbinding van opdrachtgeverschap en ontwerp. De organisatie streeft ernaar om door gerichte informatievoorziening en specifieke stimuleringsprogramma's het lokale architectuurbeleid, de kwaliteit van de gebouwde omgeving op gemeentelijk niveau en de kwaliteit van het opdrachtgeverschap van alle betrokken partijen te bevorderen. Tot 2014 maakte Architectuur Lokaal deel uit van de BIS. De instelling is gevestigd in Amsterdam.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.44 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Architectuur Lokaal geen subsidie toe te kennen.

Architectuur Lokaal is een dienstverlenende organisatie op het gebied van de bouwcultuur. Zij houdt zich voornamelijk bezig met advisering omtrent opdrachtgeverschap in de publieke ruimte. De beschreven activiteiten gaan nauwelijks over talent- en/of genreontwikkeling; de organisatie opereert slechts in geringe mate in de context van de ontwikkeling van kunst en cultuur, waarvoor deze regeling bedoeld is.

De raad krijgt op basis van het plan weinig zicht op de ontwikkelingsfunctie van Architectuur Lokaal. De raad kent Architectuur Lokaal als een instelling waar ondersteuning van ontwikkeling van de bouwcultuur een centrale positie inneemt, maar de elementen talent- en/of genreontwikkeling, die voor het artikel Ontwikkelinstellingen van belang zijn, vormen slechts een bescheiden deel van de aanvraag. Publiek maakt vrijwel geen deel uit van de plannen. De raad krijgt beperkt zicht op de mate van inbedding in de Metropoolregio Amsterdam.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

De raad kent Architectuur Lokaal als kleinschalige ondersteunende organisatie voor bouwcultuur en architectuur. De organisatie bekleedt een functie als kenniscentrum en ontplooit hiertoe verschillende activiteiten, bijvoorbeeld door bijeenkomsten te organiseren en belanghebbenden bij elkaar te brengen. Dit doet Architectuur Lokaal, met wisselende financieringsstromen, al bijna dertig jaar. Het ingediende plan voorziet in een uitbreiding, onder meer noodzakelijk gemaakt door grotere aandacht vanuit de overheid voor het verbeteren van opdrachtgeverschap. Architectuur Lokaal wil de bouwcultuur in Nederland verbeteren en versterken door opdrachtgevers te ondersteunen en door ontwerpkracht in te zetten. De ambitie is ook in de toekomst het kenniscentrum voor bouwcultuur in Nederland te zijn. Om die ambitie te verwezenlijken wil Architectuur Lokaal de werkzaamheden structureel intensiveren.

De raad is van mening dat de activiteiten voor de periode 2021 – 2024 niet of nauwelijks voortkomen uit intrinsiek artistiek-inhoudelijke overwegingen. De themaprogramma's zijn zeer divers en geven inhoudelijk veel mogelijkheid voor belangrijke kruisbestuiving tussen verschillende disciplines. Deze kruisbestuiving zou een verdieping en vernieuwing kunnen betekenen van het eigen genre maar ook aanleiding kunnen zijn voor talentontwikkeling. Architectuur Lokaal gaat hier onvoldoende op in. De raad erkent het belang van Architectuur Lokaal als ondersteunende organisatie voor de landelijke architectuursector, maar krijgt te weinig zicht op inspanningen op het gebied van talent- en/of genreontwikkeling in de context van een aanvraag als ontwikkelinstelling in de BIS.

De werkwijze in de sector biedt jong talent volgens Architectuur Lokaal weinig ruimte om toegang te krijgen tot opdrachten. Zij zet daarom in op het bevorderen van de prijsvraagcultuur als een manier om jonge ontwerpers de mogelijkheid te bieden met nieuwe gedachten over de sector te komen. De raad kan echter niet uit de plannen opmaken voor welke makers dit precies is bedoeld en hoe Architectuur Lokaal tot een selectie komt. Daarnaast mist de raad een duidelijke beschrijving van de aansluiting met het onderwijs in het licht van de ondersteuning van net afgestudeerde ontwerpers.

Architectuur Lokaal licht slechts summier toe hoe zij zich verhoudt tot andere organisaties en instellingen die zich inzetten voor goed opdrachtgeverschap, ontwerpkracht en vernieuwing in architectuur en bouwcultuur. De raad krijgt hierdoor slechts een beperkt beeld van de positionering en de meerwaarde van Architectuur Lokaal in het veld.

Vernieuwing

Op basis van de plannen is de raad er niet van overtuigd dat Architectuur Lokaal bijdraagt aan de vernieuwing van de bouwcultuur in Nederland. Hij vindt de plannen op zich doorwrocht, met veel verschillende programma's waarbij de organisatie een sleutelfunctie inneemt. Maar hij is tevens van mening dat de activiteiten niet zozeer gericht zijn op de ontwikkeling van talent of discipline, maar vooral op dienstverlening aan partijen binnen de bouwcultuur. In de plannen ontbreekt een beschrijving van de wijze waarop makers een rol spelen binnen de programma's en waarop vernieuwing wordt gerealiseerd, alsmede een aanpak waarbij de uitgesproken ambities zich effectief vertalen in de ontwikkeling van een genre.

Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering

De raad is gematigd positief over de manier waarop Architectuur Lokaal omgaat met eerlijke beloning. Ze is onvoldoende transparant over de gehanteerde vergoedingen. De medewerkers zijn allen in vaste dienst. Er is echter niet beschreven welke collectieve richtlijnen of cao op de arbeidsvoorwaarden van toepassing zijn. Wel wordt gemeld dat, op de directeur na, niemand overwerkt. Voor de medewerkers zijn verzekeringen afgesloten en de organisatie biedt mogelijkheden voor scholing. Architectuur Lokaal vermeldt niet welke rol zij speelt in de sociale dialoog.

De financiële gezondheid van Architectuur Lokaal is goed. Ze scoort hoog op de drie financiële indicatoren, heeft een gezonde balanspositie en lage risico's. De begroting voor de komende jaren is in beginsel realistisch, maar de afhankelijkheid van subsidie is erg groot. De raad is daarom kritisch over de financieringsmix en mist in het plan bovendien een strategie bij tegenvallende inkomsten. Mochten de begrote subsidies niet worden toegekend of de overige – eigen – inkomsten niet worden verworven, dan is het de raad niet duidelijk hoe Architectuur Lokaal dit ondervangt.

De begroting wordt onvoldoende toegelicht. Er bestaan forse verschillen tussen de cijfers die zijn opgenomen in de begroting en die in de toelichting daarop. Het is niet duidelijk wat aan deze discrepanties ten grondslag ligt.

Bevordering van educatie en participatie (inclusief publieksbenadering)

De raad is kritisch over de manier waarop Architectuur Lokaal zich in de aanvraag verhoudt tot educatie, participatie en publiek. Deze onderwerpen zijn onderbelicht. Architectuur Lokaal noemt per programmaonderdeel weliswaar partners, maar maakt niet of nauwelijks duidelijk hoe die samenwerkingen worden ingevuld.

De organisatie schrijft dat haar kracht schuilt in continue ontwikkeling van kennis. De raad mist hierin een toelichting op structurele kennisdeling met

het onderwijs. Tevens is het opmerkelijk dat in de aanvraag de relatie met publiek, bewoners en gebruikers en hun betrokkenheid bij programma's, slechts in zeer beperkte mate wordt beschreven. De raad hecht grote waarde aan een gedegen reflectie op de positie van instellingen ten opzichte van hun publiek en omgeving. Hij vindt dit in de aanvraag van Architectuur Lokaal een groot gemis.

Architectuur Lokaal beschrijft geen strategieën voor publieksbenadering, marketingmiddelen of omgang met publieksdata.

Geografische spreiding

Architectuur Lokaal is gevestigd in Amsterdam. Uit het plan wordt niet duidelijk in hoeverre de organisatie in de stedelijke cultuurregio is ingebed. Zij werkt, zowel op regionaal als landelijk niveau, samen met allerlei instanties, bestuurders en ontwerpers. Er wordt geen visie geformuleerd op de verbinding met stad of regio.

Toepassing Fair Practice Code

De raad is gematigd positief over de reflectie op de Fair Practice Code. Architectuur Lokaal gaat uitgebreid in op een aantal hieraan verwante onderwerpen, zoals ziekteverzuim en stagiaires. Niet op alle onderdelen is de aanvraag echter even transparant (zie 'Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering').

Toepassing Governance Code Cultuur

Architectuur Lokaal hanteert het bestuursmodel. De raad is gematigd positief over de beschrijving van de toepassing van de Governance Code Cultuur. Er wordt een groot aantal punten op dit vlak benoemd, maar er is niet gebleken van structureel toezicht op het bestuur. Er worden geen verbeterpunten geformuleerd voor de komende periode.

Toepassing Code Diversiteit en Inclusie

De raad vindt de toelichting op toepassing van de Code Diversiteit en Inclusie summier en daardoor niet getuigen van een bewustzijn van de uitgangspunten en het belang van de code. De raad mist een gedegen kritische reflectie op de huidige stand van zaken, evenals een plan van aanpak voor de komende periode. Architectuur Lokaal beperkt zich tot een opmerking over de man-vrouwverhouding op het eigen kantoor en een algemeen aandachtspunt betreffende culturele diversiteit.